

VLAAMSE RAAD

BUITENGEWONE ZITTING 1995

OPENBARE COMMISSIEVERGADERING

HANDELINGEN

COMMISSIE VOOR LEEFMILIEU EN NATUURBEHOUD

VERGADERING VAN 4 OKTOBER 1995

Interpellatie van de heer A. Denys tot de heer T. Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de beslissing van de Vlaamse regering inzake het Mestactieplan

VOORZITTER : De heer D. Van Mechelen

– *De interpellatie wordt gehouden om 14.05 uur.*

Interpellatie van de heer A. Denys tot de heer T. Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de beslissing van de Vlaamse regering inzake het Mestactieplan

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer A. Denys tot de heer T. Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de beslissing van de Vlaamse regering inzake het Mestactieplan.

De heer Denys heeft het woord.

De heer A. Denys : Ik wil mijn vragen en opmerkingen over het Mestactieplan indelen in vier grote luiken : de procedure die wordt gevolgd, de verbeteringen die werden aangebracht, negatieve punten die wij willen aanstippen en nog enige onduidelijkheden.

In eerste instantie wil ik het hebben over de gevolgde procedure. In het kader van de verkiezingen van het Vlaamse parlement riep de regering op tot een nieuwe politieke cultuur en een nauwe samenwerking tussen regering en parlement. De VLD was daardoor aangenaam verrast. Deze samenwerking zou niet alleen plaatsvinden op het vlak van de controle, maar ook op het vlak van de decreetgeving en de besluitvorming. De evolutie van het Mestactieplan wijst helemaal niet op het uitvoeren van dit voornemen.

We hebben niet gemerkt dat de regering het parlement vroegtijdig wil betrekken bij de besluitvorming. Integendeel, al onze informatie ter zake hebben wij als oppositiepartij moeten halen uit persverklaringen. Dit interpellatieverzoek is de eerste mogelijkheid om het hier in het parlement te hebben over het Mestactieplan van minister Kelchtermans. In de pers wordt een beeld voorgehouden alsof alles is afgehandeld en er een consensus werd bereikt tussen de belangengroepen. De minister maakte zelfs gewag van een consensus tussen de commissieleden, maar waarschijnlijk bedoelde hij de leden van de meer-

derheidspartijen. Dit toont aan dat inzake nieuwe politieke cultuur en samenwerking tussen regering en parlement het Mestactieplan nog steeds een schoolvoorbeeld is van de vroegere procedure.

Dat is een gevaarlijke evolutie. Behalve het feit dat de oude gebruiken de bovenhand blijven houden, merken we bij de drukkings- en belangengroepen ook nog een andere ontwikkeling. Wij zijn een partij die graag iedereen op de geëigende plaats zet. Een belangengroep moet signalen uitzenden en mag geen beslissingen nemen in onze plaats. De huidige evolutie lijkt evenwel de andere kant op te gaan. Medewerkers van milieugroeperingen en van de Boerenbond worden nu al kabinetsmedewerkers. Dit leidt tot vervaging en belangenvermenging. Als politieke partij ontvangen we geen juiste signalen meer van deze groeperingen en nemen zij meer de beslissingen dan wij. De minister zal ongetwijfeld zeggen dat het decreet nog aan het parlement wordt doorgegeven en dat het parlement het laatste woord krijgt. Zo luidt de officiële versie. In werkelijkheid hecht de minister meer belang aan het inkapselen van de drukkingsgroepen dan aan het overtuigen van het parlement. Zolang dit zo is, kunnen we het parlement niet herwaarderen. Mijnheer de voorzitter, we moeten dit stramen doorbreken. Om dat te bereiken kunnen we voor de bespreking van het ontwerp hier in de commissie bijvoorbeeld een hoorzitting organiseren, waarbij we de echte signalen zouden kunnen opvangen. Niet alleen hoorzittingen met leden van de groeperingen die al kabinetsmedewerkers hebben, maar ook met diegenen die met het Mestactieplan zullen worden geconfronteerd en die het Mestactieplan zullen moeten uitvoeren, lijken me zinvol.

Vervolgens wil ik het hebben over de positieve wijzigingen die werden aangebracht aan het nieuwe decreet. De VLD wil op een onbevooroordeelde manier deelnemen aan het parlementair debat. Wat goed is, zullen wij verdedigen. Wat slecht is, zullen we hardnekkig bestrijden. Ons standpunt kan zeer kort worden samengevat. Inzake de normen van milieu en volksgezondheid volgen wij wat minister De Batselier in zijn vorig plan had voorzien. Inzake

Denys

de methode om die normen te bereiken waren we volledig gekant tegen de aanpak van minister De Batselier en uiteraard tegen de aanpak van Agalev. Deze is immers gericht op de afbouw van de productie en creëert op die manier werkloosheid in de sector. Wij willen de grote industriële bedrijven verplichten om aan mestverwerking te doen. Zo blijft voldoende grond ter beschikking van de kleine landbouwer om binnen de normen aan verspreiding te doen. Vanuit deze visie hebben wij het nieuwe Mestactieplan onderzocht.

De eindnormen voor 2002 worden op dit ogenblik slechts als richtinggevend ingeschreven. Voor de periode 1996-1998 zullen andere normen worden ingevoerd, maar er is een duidelijke afzwakking. Het gevaar bestaat dat deze afzwakking een permanent karakter krijgt. Daar verzetten wij ons heftig tegen. We zijn ervan overtuigd dat via mestverwerking en -export de normen wel gehaald kunnen worden en dit zonder produktievermindering. De idee van mestverwerking heeft echter een inrijperiode nodig en daarom vinden wij het goed dat er een uitstel is tot 1998. Het gevaar voor het afzakken van de eindnormen wordt geminimaliseerd door een consensus als voorwaarde voorop te stellen. Als er geen consensus wordt bereikt, zullen automatisch de eindnormen van toepassing zijn. Ik veronderstel zodoende dat zonder een consensus de afzwakkende normen voor 1996-1998 niet zullen worden voortgezet. Zo heb ik het begrepen, maar ik verzoek u daar nog wat meer uitleg over te geven. Als dit evenwel correct is dan draagt deze aanpak onze goedkeuring weg.

We vinden het ook zeer positief dat de normen gelden ongeacht de oorsprong van de meststoffen. Er wordt dus niet langer een onderscheid gemaakt tussen kunstmest en natuurlijke mest. Deze beslissing en het afstappen van een bovengrens inzake aantal, zijn punten die de VLD steeds heeft verdedigd. De discussie wordt hierdoor eindelijk teruggebracht naar haar oorsprong : de hoeveelheid stikstof en fosfaten die op het land worden verspreid. De veevoedersector wordt nu gestimuleerd om preventief het probleem aan te pakken en veevoeder te gebruiken met een minder hoog gehalte aan stikstof en fosfaten. De veevoederbedrijven hebben zo bijvoorbeeld begin augustus beslist om de verkoop van fosfaatarm veevoeder te bevorderen.

Op basis van wat we hebben gelezen in de pers, vindt de VLD dus twee punten van het nieuwe Mestactieplan zeer positief : het voorlopig spreiden in de tijd van de normen met het vasthouden aan de eindnormen van 2002 en de omschakeling van produktienorm naar uitstootnorm. Dit laatste is essentieel om de milieudoelstellingen te bereiken met een minimum aan productie- en tewerkstellingsverlies.

De VLD vindt in deze versie van het Mestactieplan ook negatieve elementen terug. Zoals ik al eerder zei, zijn wij

het eens met de algemene principes van het Mestactieplan. De uitvoering, die vorm krijgt in het vergunningsbeleid, zorgt echter voor een uitholling van deze principes. Met een aantal voorbeelden kunnen we dit illustreren.

Een vergunningsstop wordt gekoppeld aan de hoeveelheid geproduceerde stikstof en fosfaten en niet aan de hoeveelheid die effectief wordt uitgestoten. We hanteren dus weer een produktienorm en niet een uitstootnorm. Deze produktienorm staat weliswaar niet meer in verhouding tot het aantal dieren. De uitstoot van fosfaten en stikstof is echter nog iets heel anders dan de productie ervan. De uitstoot kan immers lager liggen door mestverwerking en -export. Als deze norm wordt aangehouden, zal dit uiteindelijk toch tot een produktievermindering leiden. Zal de minister de vergunningsstop loslaten als blijkt dat de verwerkingscapaciteit de mestproduktie kan bijhouden ?

Een ander voorbeeld van de uitholling van de principes is het vergunningsbeleid zelf. Het vergunningsbeleid gaat uit van een stand-still van het produktieniveau van fosfaten en stikstof in 1992. Dat komt in cijfers neer op 75 miljoen kilo fosfaat en 169 miljoen kilo stikstof. Drie jaar later is de mestproduktie met 10 miljoen kilo toegenomen. Het bevrozen van de omvang van de veestapel op het niveau van 1992 komt neer op een snelle inkrimping van de vergunningen. Welke bedrijven zullen hun vergunning verliezen en welke bedrijven zullen verplicht worden om hun vergunning af te bouwen ? Kan men via mestverwerking of -export ontsnappen aan de afbouw van de arbeidsvergunning ? Naast de globale inkrimping van de veestapel tot het niveau van 1992, wil de minister nog een grotere verschuiving van vergunningen veroorzaken door in een bijkomende reserve aan vergunningen te voorzien. Zo beslist de overheid ook dat sommige bedrijven vergunningscapaciteit moeten inleveren opdat andere bedrijven er extra zouden kunnen verwerven. Dit is een zeer gevaarlijke evolutie want de ontwikkeling van het landbouw- en veeteeltbedrijf zal in de toekomst niet meer afhangen van een ecologisch gecorrigeerde marktontwikkeling maar wel van een manipulatie van de overheid. Daar scheiden onze wegen : wij zijn voor een groen-blauwe en een ecologisch gecorrigeerde marktrevolutie en niet voor een groen-rode aanpak waar de overheid via het vergunningsbeleid kan beslissen wie er kan groeien en wie er moet inleveren. De afbakening van de marges waarbinnen de minister wel of niet kan opereren, is erg onduidelijk en dat betekent dat er een zee van interpretatiemogelijkheden bestaat. Hij kan afwijken, hij kan ontheffen, hij kan vrijstellingen geven naar eigen goeddunken. De minister gebruikt hiervoor in de pers de uitdrukking de kattekliekjes van Kelchtermans. In het woordenboek heb ik deze uitdrukking niet teruggevonden, maar wel de uitdrukking kattedekkie, wat staat voor CVP-kliek. Ik vrees dat het vergunningsbeleid zal worden uitgehold door allerlei interpretatiemogelijkheden en dat de vrienden van

Denys

de CVP-klik met de beste stukken zullen gaan lopen. Dit is een aanpak die leidt tot verzuiling, politisering en versjachering van het vergunningsbeleid. Hiertegen verzet de VLD zich met hand en tand. Wij zullen de kleine lettertjes van de tekst van het Mestactieplan nauwlettend bestuderen en alles doen wat binnen onze mogelijkheden ligt – zowel intern parlementair als extern juridisch – om deze onverantwoorde evolutie te verhinderen. Door de verschuiving van de vergunningen creëert men immers een kunstmatige oorlog tussen de grote en de kleine bedrijven.

De varkenssector en de pluimveesector zijn de twee sectoren die het hardst zullen worden getroffen. Ze zijn historisch gegroeid volgens de markt. Dit in tegenstelling tot andere sectoren die Europees werden gesubsidieerd. Die marktevolutie zorgt inderdaad voor ecologische problemen. Ik geef ook toe dat de voornaamste oorzaak van de problemen bij de grote industriële bedrijven ligt. Deze bedrijven moeten dan ook verplicht worden om mest te verwerken. Dan ontstaat de nodige ruimte voor de kleine landbouwer om binnen de normen mest te verspreiden. Ik ben ervan overtuigd dat we zo het milieuprobleem kunnen oplossen. Als we ecologie én tewerkstelling willen verzoenen en de normen willen halen, moeten we de mestverwerking voorop stellen. Als we dat niet doen, zal de produktie moeten worden afgebouwd en verliezen we 20.000 arbeidsplaatsen in de agrarische en de veevoedersector. Wij willen een echt evenwicht tussen ecologie en economie. Mestverwerking vormt een plausibele oplossing omdat we de oorzaak van het ecologisch probleem wegnemen. De privé-sector wil zonder subsidies mestverwerkingsfabrieken oprichten hier in Vlaanderen. (*Onderbreking*)

Ze willen dit doen op één voorwaarde : ze willen geen twee keer gestraft worden. We kunnen de grote bedrijven niet verplichten om aan mestverwerking te doen en hen bovendien vragen vergunningen af te staan aan de kleinere bedrijven. Dat kan niet. We moeten daarentegen degenen die aan mestverwerking doen en zo hun problemen oplossen, de vergunningen laten behouden. Dan zullen zij bereid zijn om zonder subsidies aan mestverwerking te doen. De aanpak van de minister zorgt voor een ware oorlog tussen grote en kleine bedrijven. Dat zal de doodsteek vormen voor de sector op middellange of misschien zelfs op korte termijn. De produktie zal inderdaad terugvallen, maar dan komen er wel tot 25.000 werklozen bij en verliezen we onze exportpositie in een sector waar we relatief goede resultaten behalen. Ook de kleine veetelers zullen met veel lagere prijzen worden geconfronteerd. Minder varkens in Vlaanderen betekent niet minder varkens op de markt. De gewezen Oostbloklanden staan klaar om de markt te veroveren en wij zullen niet eens meer kunnen meespelen.

Om het milieuaspect met die economische en tewerkstellingsvereisten te verzoenen, kan alleen mestverwerking de oplossing brengen. Daarom zijn we blij dat deze zal worden gestimuleerd. De minister blijft daar evenwel zeer vaag over. Wat bedoelt de minister met het stimuleren van de mestverwerking ? Worden mestverwerkers vrijgesteld van andere mestheffingen ? De VLD vraagt geen subsidies, maar wel concrete initiatieven die de mestverwerking bevorderen. Is het de bedoeling om een centrale mestverwerking op te zetten ? De VLD steunt die idee niet. Het principe van de concurrentie moet kunnen spelen. We stellen ook nog vragen bij de financiering. We wachten op het antwoord van de minister en op de definitieve tekst van het Mestactieplan, om definitief ons standpunt mee te delen.

De voorzitter : Mevrouw V. Dua heeft het woord.

Mevrouw V. Dua : Ik zou mij vooral willen aansluiten bij de interpellatie om een ongenoegen dat me al geruime tijd plaagt te uiten. Mijnheer Denys heeft er overigens al naar verwezen. Hij heeft de moed gehad een interpellatie in te dienen. Ik moet zeggen dat de moed me stilaan in de schoenen zinkt. Tijdens de vorige zittingsperiode heb ik vier of vijf keer geïnterpelleerd.

Tijdens begrotingsdebatten hield ik uiteenzettingen over het MAP, naar aanleiding van de regeringsverklaring en de Septembeerklaring. Dit met steeds hetzelfde resultaat : er is nog geen debat mogelijk geweest op parlementair niveau en de regeringspartijen weigeren om dit thema op een serieuze manier te behandelen in het Vlaamse parlement.

De discussie werd tot nu toe altijd in de media gevoerd. Met het laatste akkoord dat nu werd bereikt door minister Kelchtermans wordt hetzelfde scenario gevolgd. Daar heb ik vorige week al op gealludeerd. Dit akkoord is blijkbaar tot stand gekomen na overleg tussen de meerderheidsfracties. Daarbij werd gemakshalve vergeten dat er ook nog andere fracties in dit parlement vertoeven. Men neemt niet eens de moeite om met hen te praten.

We hebben al verscheidene keren gevraagd om in de Commissie voor Leefmilieu over dit thema een ernstig debat te voeren en zodoende een ernstige informatieronde op het getouw te zetten. Mijnheer de voorzitter, wij kijken met zeer hoge verwachtingen uit naar uw plannen om de zaak op een andere manier te organiseren. Ik hoop dat dit beter zal verlopen dan tijdens de vorige zittingsperiode. Toen werden immers systematisch debatten in de Commissie voor Leefmilieu geweigerd.

Wij beschikken ook niet over de teksten van het huidige akkoord. Wij kunnen enkel lezen wat in de pers verschijnt. Mijnheer de minister, het gaat zelfs zover dat ik mij lid heb moeten maken van de Boerenbond om het vakblad te ontvangen. Als men dit leest weet men onge-

Dua

veer hoe de zaak in elkaar zit. Noodgedwongen ben ik nu dus ook lid van de Boerenbond. Dit om aan te tonen hoe erg de situatie is. Blijkbaar beschikt de Boerenbond als eerste over de beste informatie. Ik hoop dat ook hierin verandering zal komen in de toekomst.

We zijn bereid om dit dossier grondig aan te pakken, op voorwaarde dat we de garantie krijgen dat we als parlement au sérieux zullen worden genomen. Anders weiger ik daar ook nog maar een greintje energie aan te verspillen.

Wat het nieuwe akkoord betreft : ik heb wel 100 vragen, teveel om nu op te noemen dus. Ik zal drie punten aanhalen die voor ons belangrijk zijn en die ik trouwens al naar voren heb geschoven naar aanleiding van de Septemberverklaring. De wegen van de VLD en de Groenen scheiden zich uiteraard waar het die punten betreft.

In de eerste plaats wil ik het hebben over de bemestingsnormen. Blijkbaar blijft men vasthouden aan het denkkaard dat minister De Batselier volgde : geen eindnormen en geen definitieve beslissing.

Er zal een evaluatie gebeuren, maar op basis van welke criteria ? Ik heb sterk de indruk dat men alles zal doen om de eindnormen te kunnen afzwakken. Die eindnormen gaan voor ons trouwens nog niet ver genoeg.

Verder wil ik opmerken dat het ons sterk verwondert dat de normen die worden vastgelegd voor de eerste periode een sterke afzwakking inhouden van de normen die nu volgens het mestdecreet gelden.

Wat de stikstof op grasland betreft, ligt de waarde hoger dan nu. In feite wordt de dumping op grasland dus gelegaliseerd omdat men een versoepeling van de norm heeft ingevoerd. Degenen die wat dit MAP betreft het woord ecologisch in de mond nemen, zou ik aanraden de situatie ter plaatse toch eens te gaan bekijken.

Een tweede punt dat voor ons erg gevoelig ligt, is de hele discussie omtrent de mestverwerking. U kent onze visie in dat verband. Volgens mij is het echt een doodlopende weg die helemaal geen succes verzekert, mijnheer Denys. Ik kan verwijzen naar studies van onder meer Gentse professoren. Deze bewijzen dat als de mestverwerkingskosten aan de boer worden doorgerekend dan 95 percent van zijn arbeidsinkomen daarnaartoe gaat. Het betreft hier een studie van professor Viaene, wat toch iets zegt over de betrouwbaarheid. Vandaar ook dat ik vraag wat de maatregelen ter ondersteuning van de mestverwerking inhouden. Wij hebben intussen al uit goede bron vernomen dat er wordt gedacht aan subsidiëring van mestverwerking op grote schaal. Ik vind het belangrijk dat de minister daarover open kaart speelt en dat wij op de hoogte worden gehouden van een eventuele grootschalige subsidiëring van de mestverwerking.

Als dit gebeurt, hoe vult de minister dit dan financieel in ? Iedereen is het erover eens dat mestverwerking voor de boer onbetaalbaar is. Als de financiering niet goed functioneert, mag men dus het hele Mestactieplan opdoeken.

Ten slotte wil ik het hebben over de stand-still, waarvan altijd gewag werd gemaakt met betrekking tot het aantal dieren. Dat is voor ons een minimumvereiste. Ik denk ook dat de veestapel moet worden afgebouwd. Laten we dan maar vertrekken vanuit een stand-still. Nu blijkt evenwel dat deze idee volledig wordt uitgehouden en dat men dus overgaat naar een plafonnering van de stikstof- en de fosforuitstoot.

Mijnheer de minister, dit heeft als ongewenst neveneffect dat men een omschakeling van de ene sector naar de andere kan krijgen. De runderteelt loopt nu niet goed, deze sector wordt als enige minder met problemen inzake mestoverschot geconfronteerd, omdat het meestal om grondgebonden bedrijven gaat. Een vermindering van het aantal runderen kan worden opgevangen door een verdere uitbouw en groei van de varkensstapel en van het pluimvee. Dan nemen de problemen van mestoverschotten weer toe en dat vinden we een zeer pijnlijke zaak. We willen graag horen waarom is afgeweken van de oorspronkelijke doelstelling : een stand-still van het aantal dieren per diersoort.

Tot zover een drietal vragen over de inhoud. Prioritair blijft voor mij de vraag of wij als commissieleden kunnen beschikken over de teksten van het akkoord ? Het zou toch handig zijn als we zouden weten wat er nu eigenlijk is beslist.

Ten tweede, is de minister bereid om in samenspraak met deze commissie een soort tijdschema op te stellen en om eens te bekijken op welke manier we dit dossier grondig kunnen bespreken zodanig dat het parlement tenminste wordt betrokken bij de discussie ? Heeft het nog zin om de discussie überhaupt te voeren ? Ik heb het gevoel dat het bij het MAP-akkoord om zeer fragiele politieke evenwichten gaat zodat er geen amendering meer mogelijk is. Als dat klopt, wil ik er geen energie en tijd meer aan verspillen.

De voorzitter : De heer Timmermans heeft het woord.

De heer J. Timmermans : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, de SP vindt het organiseren van voorbereidende en verhelderende discussies, van hoorzittingen in deze commissie een positief initiatief. Ik denk dat niets a priori uitgesloten is en dat deze commissie zelf het initiatief moet nemen om de minister eventueel kabinetsmedewerkers te vragen de globale opties en de politieke inhoud van het mestakkoord te komen toelichten. Ik denk dat een uitgebreide gedachtenwisseling daaromtrent verhelderend kan werken, ook voor de belanghebbenden en de publieke opinie. Naar mijn mening bestaan er door onwetendheid over de ware toedracht

Timmermans

van deze zaak nog voor 75 percent misverstanden over wat het door de regering goedgekeurde ontwerp precies inhoudt.

Mijnheer Denys, aansluitend op de vraag van mevrouw Dua lijkt het me vervolgens toch logisch dat partners, getrouwd of niet, binnen hun eigen samenlevingsvorm het over iets eens proberen te worden. In een tweede fase wordt dat hier naar voren gebracht. (*Onderbreking*)

Mevrouw Dua, we hebben er niet lang over gedaan om een akkoord te sluiten. Tot grote spijt van wie het benijdt is het inderdaad zo dat de milieubeweging, net als andere belangengroepen zoals de landbouwsector, tijdens de voorbereidende discussies mee aan de gesprekstafel zat. Dat was niet tijdens alle politieke discussies. Het zou van gezond verstand getuigen als elke gezagsdrager op om het even welk niveau de oren spitst en beseft wat er figuurlijk in dit geval op het veld leeft en beweegt. Als deze dan ook met alle factoren rekening houdt alvorens om het even welke beleidsnota openbaar te maken en echt naar een consensus streeft dan gaat het de goede kant op. Dat kan misschien wel een storend element vormen voor diegenen die ofwel oppositie voeren ofwel wat het milieu betreft telkens de spits willen afbijten. Nu zijn zij gedeeltelijk geïsoleerd, vermits het grootste gedeelte van die milieubeweging zich achter dit plan heeft geschaard, en de heer Denys bepaalde dingen insinueert. (*Rumoer*)

De bewuste insinuaties over de een of andere medewerker bedoelt u. Volgens mij kan elk individu vrijelijk zijn kennis aan iemand ter beschikking stellen. Ik herinner me ook dat bepaalde liberale ministers bevoegd waren voor het energiebeleid en een werknemer van Electrabel op hun kabinet hadden rondlopen. Mijnheer Denys, hiermee bedoel ik dat de pot de ketel verwijt. Wat voor ons in elk geval van het allergrootste belang is, is dat er een goed, evenwichtig voorstel uit de bus komt. (*Onderbreking*)

Meneer Denys, heb ik u geprovoceerd? U hebt toch ook niet nagelaten ons zijdelings verwijten te maken? Ik moet immers niet in naam van de minister antwoorden. Ik wilde ons standpunt ter zake verduidelijken. Wat ik in feite wilde zeggen, is dat u dubbel spel speelt, aangezien u nog steeds de grote landbouwbedrijven mee onder de arm wil nemen. En die bedrijven nemen waarschijnlijk een belangrijke plaats in wanneer het erom gaat uw kapitalistische geeuwonger naar maximale winst – zonder daarover verantwoording te moeten afleggen – te bevredigen.

De heer A. Denys : U zegt sinds de val van de muur nog steeds hetzelfde : winst is verderfelijk, de vrije markt is verderfelijk.

De heer J. Timmermans : Inderdaad, want u brengt geen correcties aan volgens de ecologische factor, die u wel met veel grote woorden lijkt te belijden maar die u toch

niet invult. U neemt het adagium van de mestverwerking, dat op dit ogenblik nog nergens staat, aan als ware het alleenzalmakend. Mevrouw Dua, dit voorstel behelst een mengeling van maatregelen en we geven het een kans, maar de SP staat zeer sceptisch tegenover de bewering dat mestverwerking de klus alleen zal klaren. Dat zal niet het geval zijn. Vandaar dat de SP gesteld heeft dat er ook andere middelen nodig zijn en dat ze dit ook verdedigde bij het bereiken van dit akkoord. Vandaar dus dat voor ons een stand-still betekende dat de veestapel van '92 als uitgangspunt zou dienen en dat daarop dan weer voortgeborduurd zou worden om te komen tot aanvaardbare normen, zonder dat de kleine veebedrijven daar nadeel van zouden ondervinden. Zoals het regeerakkoord bepaalt, willen wij die familiale bedrijven duidelijk bevoordelen. Als die grote bedrijven – die niet ruimtelijk gebonden en de grootste vervuilers zijn – op hetzelfde elan voortgaan en de mestverwerking binnen twee jaar nog niet up to date is, zal ruimte gecreëerd worden. Dan kan de overheid ingrijpen en eenheden van die veestapel naar de kleine landbouwbedrijven overbrengen. Dat is inderdaad een gewilde politieke doelstelling.

De heer A. Denys : Vergunningen van de grote bedrijven afsnoepen.

De heer J. Timmermans : Wanneer de vergunningstermijn verstreken is, hebben wij als overheid het recht om te stellen dat de voorwaarden niet meer vervuld zijn om – onder meer – hetzelfde aantal vergunningen aan te houden. De SP staat open voor discussie. Wij steunen dit akkoord omdat het voor ons een akkoord is dat voor beide protagonisten in dit debat positieve klemtonen bevat. Uiteraard zal men erop moeten toezien dat op het terrein alles naarstig wordt uitgevoerd. Daarom is dit parlement er toch, zo dacht ik.

De voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister T. Kelchtermans : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, het is inderdaad de eerste keer dat we hier in de commissie uitvoerig van gedachten kunnen wisselen. Misschien niet zoals het de bedoeling is van mijnheer Denys en mevrouw Dua, maar we kunnen toch praten over het uitgangspunt van de Vlaamse regering om de volgende stappen van het Mestactieplan te realiseren.

De voorgeschiedenis kent u allen goed en ik denk dat iemand die het goed meent met ons parlementair systeem, opgelucht is dat we opnieuw op het punt zijn gekomen dat dit dossier een rationele benadering kan krijgen. Dit was door omstandigheden tijdens de vorige zittingsperiode onmogelijk.

Als u mij zou vragen of dit Mestactieplan – zonder zijn huidige voorgeschiedenis – vier jaar geleden haalbaar was, dan zou ik daar ontkennend op antwoorden. De geesten waren daar niet rijp voor. Ik denk bijgevolg dat

Kelchtermans

de stappen die in de evolutie van het MAP zijn gezet toch van enige betekenis zullen zijn.

Soms is een conflict nodig om opnieuw evenwicht te krijgen. Dat conflict maakt deel uit van de uiteindelijke oplossing. De vaak tumultueuze discussies in de vorige Vlaamse regering waren in die zin zeer vruchtbaar. Dit resultaat was niet mogelijk geweest indien we die – vaak scherpe – discussies tussen natuur- en landbouwdepartement niet hadden gevoerd. Een aantal inzichten zijn daarvoor grondig onderzocht, de precieze verwachtingen zijn goed afgelijnd.

Ik wil ook nog reageren op wat de heer Denys en mevrouw Dua zeggen. Het regeerakkoord is in het Vlaamse parlement uitvoerig aan de orde gekomen. We hebben daar trouwens vier belangrijke uitgangspunten vastgelegd. Daar is over gedebatteerd en het is aan de minister van Leefmilieu om daaromtrent een voorstel te doen. Het lijkt me hierbij essentieel dat vooral diegenen die verantwoordelijkheid dragen ten aanzien van het akkoord uitvoerig worden geconsulteerd. Dat is geen miskenning van de overige fracties. Wij moeten ons vaak genoeg verantwoorden zowel ten overstaan van de commissie als van het parlement.

Bij dit akkoord dat nog in een decreet moet worden omgezet zullen aan heel wat uitvoeringsbesluiten nog lange besprekingen voorafgaan. Een aantal zaken blijven mogelijk, een aantal oplossingen moeten nog worden gezocht.

We hebben – formeel en informeel – contact gezocht met de betrokken sectoren. Een groot gedeelte van de documentatie en informatie was reeds beschikbaar, soms in zeer brede en ruime zin.

Mijnheer Denys, u hebt trouwens binnen uw partij een referendum gehouden over deze materie, over een globaal pakket van sociale problemen. Daaruit is gebleken dat binnen uw partij ook twee verschillende visies leven. Daarmee wil ik ook aantonen hoe moeilijk het is een maatschappelijke consensus te bereiken als zelfs een volksraadpleging binnen één partij twee verschillende interpretaties oplevert.

Wij hebben dus gekozen voor een grootscheeps overleg. Ik vind het een positieve evolutie dat ook de milieubeweging, zoals ook andere sectoren, meer en meer participeren in de discussie over belangrijke maatschappelijke problemen. Het feit dat de milieubeweging, de natuursector, ook bereid is mensen af te vaardigen naar een kabinet of een parlement die vanuit hun invalshoek een inbreng willen hebben, is een van de meest markante evoluties in die kringen. In andere sectoren gebeurde dit al eerder. Daar hoeft niemand zich voor te schamen, integendeel, we moeten ons gelukkig prijzen. Dat was trouwens ook de reden voor de oprichting van de MINA-raad. Op die ma-

nier wilden we de milieubeweging een mogelijkheid bieden om zitting te hebben in een institutioneel orgaan en om bij het beleid structureel te worden betrokken. De MINA-raad is daarvan een mooi, decretaal geregeld voorbeeld. Overleg was hier duidelijk het geprefereerde middel om de doelstellingen te verwezenlijken in tegenstelling tot vroeger, toen een actie post factum werd georganiseerd om iets te bekomen.

In die zin vind ik de reactie van Agalev inzake de rol van de milieubeweging eerder ongelukkig. Agalev is voor mij de partij die onmiddellijk na bekendmaking van het Mestactieplan deze deelname betreunde. Als men anders wil gaan leven moet men misschien ook eens anders politiek gaan bedrijven. Het gaat niet om de inhoud, het gaat erom of de milieubeweging zich zelf al dan niet te koop aanbiedt als ze aan het beleid wil deelnemen. (*Onderbreking Agalev*)

Het ene sluit het andere toch niet uit? Dat werd reeds in voldoende dossiers aangetoond. Maar wanneer de reacties voorspelbaar zijn, maken we toch net die fout die u hier vandaag aanklaagt? Als men kan voorspellen dat alles wat de meerderheid voorstelt per definitie moet boten op de negatieve beoordeling van de minderheid, is dat even voorspelbaar als het feit dat een meerderheid en een Vlaamse regering zich tijdens de voorbereiding vooral richten naar wie die meerderheid dragen. Wat de voorgeschiedenis betreft, zullen we elkaar toch nooit overtuigen. De inhoud van wat het Akkoord Mestactieplan wordt genoemd is het volgende punt. Wat de globale beoordeling betreft, zowel omtrent de vier knelpunten als wat in de toekomst nog moet komen, werd duidelijk afgesproken dat een amendement van het uiteindelijke decreet door het Vlaamse parlement mogelijk blijft. Hierover bestond nooit enige discussie, het betreft hier zelfs een fundamenteel recht van het parlement. Wij als meerderheid hebben daar geen moeite mee. Discussie is mogelijk, op voorwaarde dat wij als meerderheidsgroep, die toch in eerste instantie in dit Vlaamse parlement de verantwoordelijkheid voor een aantal oplossingen moet opnemen, tot een consensus kunnen komen. Ik maak daarvan geen geheim: het is een normale werkwijze die wij dus ook toepassen.

Ten tweede zijn nog heel wat oplossingen aan te brengen vanuit besluiten die aan de Vlaamse regering worden voorgelegd. Er is nog het advies van de MINA-raad, de SERV en de Raad van State, waarin we waarschijnlijk telkens een aantal elementen zullen vinden, op basis van dewelke we al dan niet bijsturingen zullen voorstellen. Wat dat betreft wordt de normale procedure, zoals dat het geval is voor alle voorontwerpen van decreet, opgestart. Betreffende de vier knelpunten hebben wij ons gehouden aan de uitrijregeling zoals die in het Vlaams regeerakkoord is opgenomen. In naam van degenen die meewerkten aan de voorbereiding kan ik wel met zekerheid zeggen dat argumenten van wetenschappelijke en milieukundige aard die bepaalde nuanceringsaanmoedigen abso-

Kelchtermans

luut bespreekbaar blijven. Dat is het uitgangspunt. Het zou toch al te gek zijn dat wij, als Vlaamse parlement – ongeacht landbouwkundige, milieukundige en wetenschappelijke aspecten zouden uitmaken waar en wanneer in Vlaanderen mest mag worden verspreid. Er zijn dus zaken van politieke aard en zaken van technische aard : laat ons een duidelijk onderscheid maken tussen die twee.

Mijnheer Denys, van politieke aard is wel de vraag welk soort landbouw wij in Vlaanderen willen. Die discussie wordt niet op het wetenschappelijke niveau gevoerd. Kiezen wij in deze samenleving voor een eerder familiaal gestructureerde landbouw, waar de klemtoon overwegend ligt op de kleinschaligheid en beheersbaarheid ervan, of opteren we voor de industriële ontwikkeling, waarvan we nu zeggen dat ze mee onze problemen in de hand heeft gewerkt ? Dit is dus een maatschappelijke discussie die, gezien de ideeën van de politieke partijen over de organisatie en inhoud van een samenleving, niet neutraal kan zijn. Ook andere aspecten die niet zelden een bepaalde stelling onderbouwen, zoals bijvoorbeeld de dimensie tewerkstelling in het familiale of industriële bedrijf, moeten daarbij worden belicht. Maar dat is een politieke discussie, en wat dat betreft heeft men in het voorontwerp Mestactieplan de knoop doorgehakt : we hebben heel duidelijk geopteerd voor het gezinsbedrijf. In die richting willen wij in Vlaanderen de landbouw ontwikkeld zien. Het zou kunnen dat er in het Vlaamse parlement een andere meerderheid ontstaat die andere klemtonen zal leggen. Dat is dan eigen aan het debat van dat ogenblik. Nu echter menen wij dat de meest aangewezen aanpak voor dit soort problemen erin bestaat om de klemtoon op het gezinsbedrijf te leggen. Het was een zeer moeilijke discussie, waarbij de Raad van State onverwacht een positief advies uitbracht over een aantal parameters die wij aan het begrip gezinsbedrijf verbinden.

Wat de normen betreft moet men een onderscheid maken tussen het principe zoals het in het regeerakkoord staat beschreven en de praktische uitwerking ervan op het terrein. Deze hoeven niet tegenstrijdig te zijn. Als wij bijvoorbeeld zeggen dat de nulbemesting in natuurgebieden vanaf 1998 een feit wordt – daaromtrent plegen we nu ook formeel en informeel overleg en dat is op zichzelf een belangrijke innovatie, dan betekent dat dat we een voorstel hebben uitgewerkt waarbij de boer in natuurgebieden mag blijven waar hij vaak sinds eeuwen de gras- en akkerlanden heeft bewerkt. Dat is niet in strijd met het principe van de nulbemesting. Ik geef toe dat dit tegelijkertijd een stand-still betekent voor de natuur, maar verdere bedreiging is dan alvast afgewend. De toestand blijft zoals hij is en de landbouw hoeft ook geen plaats te ruimen. Dat is in elk geval een garantie voor het familiebedrijf tot en met de komende generatie en voor het industriële bedrijf tot het jaar 2000 – vijf jaar dus. Indien het gezinsbedrijf of een ander bedrijf uiteindelijk wordt beoordeeld als een

blijvend met de plaatselijke natuur te verzoenen factor, dan moet men daar gevolgen uit trekken, ook wat de ruimtelijke ordening aangaat. Het Structuurplan moet een aanleiding vormen om deze discussie te voeren. Men moet de bestemmingen in overeenstemming brengen met de activiteit die men daar op lange termijn wenst. Dat sluit niet uit dat er in deze gebieden, waar landbouw en natuur in elkaar opgaan, een gebiedsgerichte verscherping blijft, omdat er een bijzondere zorg voor de omgeving geldt, ook vanwege die boerende boer die daar vaak sinds jaren, soms eeuwen de landbouw heeft bedreven. Ik vind dit principe veel meer verdedigbaar dan de stelling dat alle boeren, wie ze ook zijn, lineair verwijderd moeten worden uit die gebieden die in het gewestplan – en dan heb ik nog niet over de wetenschappelijkheid van de desbetreffende onderzoeken – groen zijn ingekleurd. Wat vernemen we dan bovendien ? Dat ons genereuze Vlaams Gewest al de bovenvermelde personen zal onteigenen of vergoeden voor wat we hen aandoen. Zo hebben we trouwens deze rekening van 7,5 miljard frank opgelopen. Wie is daarmee gebaat ? De natuur niet, want uiteindelijk blijft er geen geld over om degelijk aan natuurontwikkeling te doen. De landbouw niet, vermits wat je daar doet een enorme desinvestering betekent en je met dat geld een bijkomende druk op de andere open ruimten creert. Als die landbouwer dat geld heeft, zal hij zich immers elders in zijn beroep willen waarmaken, wat dan weer druk meebrengt en maakt dat je twee keer verliest. Een van de grote doorbraken van het Mestactieplan is dat we inzake delicate punten waarover de vorige keer geen discussie meer mogelijk was, tot de bevinding zijn gekomen dat zowel de landbouw als de natuursector er baat bij hebben deze formule te kiezen. Ik heb de omstandigheden waarin dat is gebeurd, geschetst, maar bedenk achteraf dat het goed is dat we deze discussies hebben gevoerd. Die verdienste moet ik op het palmares van mijn voorganger schrijven. Dat die discussie toen zo hard werd gevoerd maakt deze oplossingen mogelijk. Het principe blijft dus gehandhaafd. Hetzelfde geldt voor de gebiedsgerichte verscherpingen, waartoe dus eveneens aparte normen werden vastgelegd. Ik weet dat men vanaf het begin het ideaal kan nastreven en dat dus zeer ruim kan bekijken, maar men kan ook de effectiviteit van die gebiedsgerichte verscherping van het oppervlakte- en grondwater testen.

Om die effectiviteit te testen, nodigen we de mensen uit die verantwoordelijk zijn voor de drinkwatervoorziening in Vlaanderen. Als zij zeer nauwkeurig in kaart kunnen brengen hoe relevant het fosfaat- en nitraatgehalte is voor het drinkwater, dan zijn we een hele stap verder. En dat is nu ook gebeurd.

Zo komen we tot een zakelijke aflijning van de twee soorten zones : deze die echt moeten worden beschermd en die zones – die wel in het grondwaterdecreet als een beschermingszone zijn vastgesteld – die niet relevant zijn voor de verbetering van de kwaliteit van het drinkwater.

Kelchtermans

Het was een hele oefening, een ware uitdaging voor degenen die op het idee kwamen. De discussie schonk alle deelnemers veel voldoening. Men zag immers de noodzakelijkheid van het voorstel in en dat vind ik een belangrijke doorbraak.

De discussie rond de fosfaatverzadigde gronden loopt hiermee parallel. Men heeft hier voor een geleidelijke in de plaats van een snelle aanpak van het probleem geopteerd. Zo vermijdt men in elk geval dat het probleem verergert. We kunnen dus nog lessen trekken uit het Mestactieplan : als men overhaast te werk wil gaan, vergroot men eerst het probleem. Daarom is het beter traag te starten en dan te versnellen.

Ik heb het over de uitrijregeling gehad, over de normen voor de natuurgebieden en over de originele oplossingen, aangebracht door de sectoren. Dan rest ons nog heel de discussie omtrent het vergunningsbeleid.

Ik erken graag dat dit het moeilijkste punt vormt. Ook voor sectoren die van nature uit expansief willen blijven. Ik stel vast dat er zich stilaan veranderingen voordoen in de landbouw, ook op het gebied van tewerkstelling, maar dat is eerder om andere redenen dan om wat wij voorstellen inzake mestregeling. Men kan twee keuzes maken bij dit beleid : stand-still van het aantal dieren of stand-still van de productie van stikstof en fosfor.

Er is uitdrukkelijk gekozen voor de tweede piste. Deze vormt net zo goed een garantie voor het halen van de norm. Het is niet het dier dat het probleem vormt, het veroorzaakt wel het probleem : de uitstoot van fosfor en stikstof. We krijgen voor een stuk vat op die productie door responsabilisering van de mensen. We moeten in Vlaanderen onder de vastgestelde norm geraken, onder de 75 miljoen kilo fosfor en onder de 169 miljoen kilo stikstof. (*Onderbreking A. Denys*)

We hebben de draagkracht van Vlaanderen inzake fosfaat- en stikstofproductie vastgelegd op die 75 en 169 miljoen kilo.

Ik ben de eerste die een vergunning voor een bedrijf heeft afgeleverd omdat ik vind dat het experiment een kans moet krijgen. De bedrijven moeten volledig op eigen kracht werken met deze vergunning, dus zonder enige subsidie. Als de mestverwerking lukt zonder extra investering en zonder de normen te overschrijden dan kan dit een interessant element zijn bij de evaluatie die in '98 zal plaatsvinden. Bovendien moeten we de productie en het dierenbestand vanaf nu bekijken vanuit een globaal milieustandpunt. Fosfor en stikstof zijn daar slechts enkele elementen van.

Tussen 1992 en 1995 vond inderdaad een groeiende beweging plaats en daardoor zitten we nu iets boven de nor-

men. Maar op dit moment geldt er een feitelijke vergunningenstop.

Vanuit sociaal-maatschappelijk standpunt speelt nog een ander aspect een rol. Een aantal kleinschalige bedrijven gebruikt zijn vergunning niet. De mestbank maakt daarvan momenteel een inventaris op. Ze worden ten onrechte niet meegeteld. Een gedeelte van de slapende vergunningen kan worden gebruikt om het familiale bedrijf te stimuleren; dat moet worden geregeld via een uitvoeringsbesluit. De afspraak blijft echter het familiale bedrijf de ruimte geven. We zeggen ook aan de industriële bedrijven dat er rechtszekerheid is wat de lopende vergunningen betreft.

Als de vergunning echter verstrikt en het bedrijf wil er een nieuwe aanvragen, dan kunnen we bijkomende voorwaarden opleggen, bijvoorbeeld op het vlak van aantal dieren of productie, van mestverwerking, enzovoort.

Mijnheer de voorzitter, ik denk dat ik hiermee op de meeste vragen heb geantwoord. Ik wil nog wel een suggestie aanbrenge.

De verantwoordelijkheid voor de organisatie van deze commissie ligt uiteraard bij de voorzitter. Daarnaast kunnen we zelf een infozitting regelen voor alle betrokken partijen, om de technische aspecten te bespreken. De politieke beoordeling is dan niet aan de orde, want de verschillende sectoren staan daar buiten.

Het lijkt mij goed dit Mestactieplan zoals het nu geconcipeerd is en voorligt – het heeft nog een lange weg af te leggen – hier toe te lichten op technisch vlak. Dat kan dan in detail gebeuren en gekoppeld worden aan de juiste verantwoording.

Het zijn vooral immers de vragen omtrent de inhoud, zowel technische als wetenschappelijke, die ten grondslag liggen aan mijn voorstel. Dat we daarna het politieke debat voortzetten, lijkt me vanzelfsprekend. Maar die eerste fase lijkt me even essentieel. We willen een tijdschema vooropstellen volgens hetwelk we begin november ons ontwerp van decreet aan de commissie zouden kunnen voorleggen. De afspraken die we met de SERV en de MINA-raad hebben gemaakt zijn van die aard dat we dit tijdschema best zouden kunnen respecteren. Enige onzekerheid bestaat alleen over de Raad van State, zowel wat het tijdstip van het advies betreft als de opmerkingen die al dan niet zullen worden gemaakt. Ik zal niet verhullen dat we nu in stilte bezig zijn met het voorbereiden van de uitvoeringsbesluiten, die het Mestactieplan operationeel moeten maken. Dat lijkt me ordentelijk voorbereidend bestuurswerk : zo moeten we niet wachten tot alles achter de rug is alvorens we de volgende stap kunnen zetten en kunnen we die besluiten in ijtempo aan de Vlaamse regering voorleggen. Maar ik heb er geen bezwaar tegen dat, eenmaal het ogenblik is aangebroken waarop het Mestactieplan in deze commissie wordt be-

Kelchtermans

sproken, wij in de marge daarvan een discussie aanvatten over de uitvoeringsbesluiten en bekijken op welke manier wij oplossingen kunnen aanreiken. Dit alles zal immers één geheel moeten vormen. Mochten we het strakke tijdschema niet eerbiedigen, dan lopen we het gevaar dat het Mestactieplan niet van kracht wordt op 1 januari 1996, wat absoluut nodig is; vandaar zowel de snelheid waarmee de huidige beslissing werd genomen als het strakke schema.

De voorzitter : Ik stel voor dat we eerst iedereen de gelegenheid bieden te repliceren en ons nadien als commissie beraden over de procedure. We kunnen wat dat betreft zelf een aantal voorstellen formuleren en vervolgens zullen we met de minister contact moeten opnemen om dit ordentelijk te regelen. De heer Denys heeft het woord.

De heer A. Denys : Mijnheer de voorzitter, eerst en vooral wil ik vermelden dat wij wat het tijdschema en de manier van aanpakken betreft het ermee eens zijn dat er zo vlug mogelijk moet worden gewerkt opdat het Mestactieplan zo spoedig mogelijk een feit zou worden. Wij zijn het er niet eens mee dat dit aanleiding kan geven tot het niet uitputten van alle proceduremogelijkheden. De VLD verbindt zich ertoe tijd vrij te maken om mee te werken.

Mijnheer de minister, niettemin doelde ik met mijn vraag omtrent een hoorzitting niet op technische verklaringen verstrekt door kabinetsmedewerkers of anderen. Ik heb daar geen bezwaren tegen, maar ik wil het debat niet verzakelijken tot een louter technische discussie. Dit laatste mag enkel een toegevoegde factor zijn. Wat ons vooral interesseert is dat we, alvorens we over politiek discussiëren, ook de stem horen van mensen en groepen die op het terrein zelf het decreet moeten uitvoeren. Ook de Boerenbond en de ABS mogen hiervan deel uitmaken, maar ik wens eveneens anderen te horen, deelsectoren, mensen uit de praktijk. Ik ken gevallen, bijvoorbeeld in zuidoost-Vlaanderen, waar de milieubeweging en de landbouwers reeds akkoorden hebben gesloten. Het lijkt me zinvol ook die mensen aan het woord te laten en niet alleen degenen die vandaag in de MINA-raad en de SERV zetelen en die altijd overal bij zijn. Mijnheer de minister, wij verschillen hierover van mening. Ik heb een ander beeld van overleg en inspraak. Ik ben het niet eens met het institutionaliseren van die verworvenheden binnen een kabinet. Dat is een verweving die, vrees ik, leidt tot onduidelijkheid, zodat men niet meer helder ziet wat de signalen zijn en wie beslist. Ik zou in dit verband een oud Vlaams spreekwoord willen gebruiken : Wie bij de hond slaapt, krijgt zijn vlooiën. Eenieder moet weten wat zijn rol en zijn taak is. Mijnheer de voorzitter, ik ga niet uitweiden over de technische aspecten. Ik had aan de heer Van Aperen gevraagd om het debat wat dit technische gedeelte betreft – dus de uitrijregeling en de zakelijke aflijning van de zogenaamd kwetsbare gebieden – te volgen. Ik ben bereid om

me op dat vlak te laten overtuigen door de technici, om er niet echt een punt van te maken. Wat ik wel belangrijk vind, mijnheer de minister, is de politieke discussie. U hebt die discussie verengd tot één punt : de naar mijn gevoel kunstmatige en verkeerde tegenstelling tussen de industriële landbouw en de kleinschalige landbouw, die u in het leven hebt geroepen. Ten tweede bent u een belangrijk politiek thema vergeten, namelijk dat van de rol van de overheid. Graag twee opmerkingen hierover. In eerste instantie vinden wij dat het hier niet gaat om het probleem van ofwel kleine ofwel grote landbouwbedrijven. Nee, volgens ons moeten we het hier zoeken bij de problematiek van én kleine landbouwers én industriële bedrijven. Voor ons is die mogelijkheid reëel, wat we dan ook zullen proberen aan te tonen. Meer zelfs, als men de industriële veeteelt zoals ze tot nu is gegroeid, aanpakt, dan ben ik ervan overtuigd, dat dit zelfs nadelig is voor de kleinschalige landbouw. Ten tweede zijn wij het ermee eens dat de overheid tot taak heeft bij te sturen, te corrigeren, maar dit binnen een normale marktevolutie.

Mijnheer Timmermans, het optreden van de overheid komt hier in de praktijk uiteindelijk neer op het afbouwen en het ontnemen van vergunningen aan de grote, industriële bedrijven om er dan aan de kleine bedrijven te verlenen. Dat is niet meer het corrigeren van de marktevolutie, maar wel een ingreep van de overheid, die zegt hoe deze evolutie moet verlopen.

De heer J. Timmermans : Aangepast aan de ecologische normen.

De heer A. Denys : Nee, men gebruikt het alibi van de ecologie, maar tegelijkertijd wil men zijn eigen filosofie en ideologie inzake landbouweconomie opdringen. Dat is een zeer belangrijke evolutie. Wij zullen aantonen dat men dezelfde en betere milieudoelstellingen kan bereiken op een andere manier, niet door de overheid te doen optreden inzake vergunningen en bepalingen op te stellen, maar wel door strengere controles en een strengere toezien op het naleven van de normen. Dit is een essentieel punt in het debat waarover we grondig van mening verschillen.

Mijnheer de voorzitter, op één punt moet ik mevrouw Dua gelijk geven : het al dan niet ontstaan van een dilemma tussen de grote en kleine bedrijven staat of valt met de mestverwerking. Ik geef haar wat dat betreft volkomen gelijk, maar we trekken er verschillende conclusies uit. Als men de mestverwerking geen kans geeft komen we tot een tegenstelling die pijnlijke gevolgen zal hebben en die een oorlog kan ontketenen. Het zal niet alleen een kwestie zijn van werkgelegenheid, maar het zal een verscheurende keuze worden tussen het al dan niet verder investeren in de sector, terwijl ik ervan overtuigd ben dat de industriële veeteeltsector zelfs een aantrekkingsfunctie kan hebben voor de kleine bedrijven. Dit alles hangt dus volkomen af van de kansen die men de mestverwerking geeft. Wij vragen geen subsidiëring, maar als men een

Denys

verder heffingsbeleid voert, gebaseerd op een produktie-norm – ongeacht of die norm nu dieren, fosfaten of stikstof betreft – dan ontmoedigt men het investeren in mestverwerking. Deze investering in mestverwerking is slechts interessant als men een heffingsbeleid richt op de uitstoot. Dat is essentieel.

Dat is ook de reden waarom eenzelfde poging mislukt is in Nederland. Het heffingsbeleid was op dat moment ook niet gericht op de uitstoot van fosfaten en stikstof maar op de produktie. Zo lang men het beleid op de produktie-norm richt, heeft het geen zin om zwaar te investeren.

Zoals het hier vandaag wordt uitgelegd – en daarin moet ik mevrouw Dua gelijk geven – maakt de mestverwerking in praktijk geen kans.

Dat is zo ongeveer het belangrijkste dat ik in dit debat naar voren wil brengen. Onze eis blijft formeel : wij wensen te horen wat de mensen op het veld daarover zeggen. De VLD zal haar standpunt met hand en tand verdedigen op de twee punten die het debat beheersen.

De voorzitter : Mevrouw Dua heeft het woord.

Mevrouw V. Dua : Ik zou graag nogmaals ingaan op wat de minister heeft gezegd over de belangengroepen. Dit om alle misverstanden uit de wereld te helpen.

U kunt ervan overtuigd zijn dat wij niets tegen overleg hebben. Integendeel, wij zijn altijd de partij geweest die heeft aangedrongen om te luisteren naar wat er leeft binnen de sectoren en om rekening te houden met hun wensen.

Wij zien ook, in tegenstelling tot wat u denkt, absoluut geen graten in het feit dat de milieubeweging probeert druk uit te oefenen op het beleid via de kabinetten of andere kanalen. Ik zou deze strategie zelfs willen verdedigen met dien verstande dat de milieubeweging blijft bij hetgeen ze in essentie voor staat, namelijk een strijdbare groep. Ook op voorwaarde dat zij geen prijs moet betalen inzake vrije meningsuiting. Ik denk evenwel dat de milieubeweging zich hier schitterend zal uit redden. (*Onderbreking minister T. Kelchtermans*)

Het beleid heeft een spijtige diplomatieke fout gemaakt : terwijl er maandenlang overleg was, heeft men het parlement niet bij de discussie betrokken. We zouden heel wat tijd winnen als het parlement telkens op de hoogte werd gebracht van de stand van zaken en van de discussiepunten. (*Onderbreking minister T. Kelchtermans*)

In een tweede punt pleiten we ervoor dat er ruimte wordt gemaakt voor een parlementair debat. U heeft ons net verzekerd dat u daarvoor zult zorgen en dat stemt mij hoopvol.

Tenslotte heb ik vooral problemen met het feit dat het overleg wordt misbruikt, dat men van de overlegpartners eigenlijk verwacht dat zij het politieke antwoord zullen geven. Dat is de fout die in het verleden al werd gemaakt. De politieke verantwoordelijken verschuilen zich achter het overleg.

U hebt in feite mijn stelling bewezen, mijnheer Timmermans, wanneer u zegt dat de de milieubeweging toch tevreden is. Voor mij is dat geen argument. U moet luisteren naar wat er bij de mensen leeft. (*Onderbreking minister T. Kelchtermans*)

We moeten vasthouden aan de basisdoelstelling. We willen namelijk een decreet dat de milieukwaliteit verbetert. Ik heb de indruk dat het nu nog louter gaat om het bereiken van een compromis. Het Mestactieplan ziet er voor mij uitermate teleurstellend uit. Blijkbaar was het vooral de bedoeling er de belangengroepen mee te paaien.

De verbetering van de milieukwaliteit heeft men volledig uit het oog verloren. Maar goed, dat is een evaluatie en dat is voor later.

Mijnheer de voorzitter, ik maak nog een bemerking ten aanzien van de heer Denys.

Ik moet u tot mijn grote spijt geruststellen, mijnheer Denys.

Men heeft positieve maatregelen willen treffen voor de familiale bedrijven. De termen familiaal bedrijf en integratiebedrijf hebben niets te maken met grootte maar met de bedrijfsstructuur en met de uiteindelijke eigenaar van de dieren. Men heeft nu een definitie uitgedokterd van de term familiaal bedrijf waardoor elk bedrijf dat met een integratiecontract werkt – binnen het jaar – kan overschakelen op een structuur die beantwoordt aan de definitie van familiaal bedrijf. Daardoor zal er geen strijd oplopen tussen kleine en grote bedrijven. Alle bedrijven zullen uiteindelijk overschakelen op een prijsgarantiecontract zodat ze een familiaal bedrijf worden.

Alle grote veebedrijven zullen binnen het jaar als familiaal bedrijf kunnen functioneren. Op dit punt zijn wij zeer ontgoocheld, ook in de SP, mijnheer Timmermans. Het Mestactieplan is niets anders dan een systeem waar de grote bedrijven vooral baat bij zullen vinden.

We zullen deze discussie in de toekomst nog vaker voeren.

De voorzitter : De heer Quintelier heeft het woord.

De heer L. Quintelier : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, de CVP stelt vast dat wij van 1992 tot enkele weken geleden, rond de pot hebben gedraaid en niet tot een oplossing zijn gekomen. Het siert minister Kelchtermans dat hij deze zaak bijzonder snel aanpakt. Dat was de vraag vanuit alle betrokken sectoren : een snelle aanpak,

Quintelier

gekoppeld aan een degelijk overleg. Dit overleg kan verder worden uitgebouwd en dat is naar mijn gevoel ook de wens van de minister zelf.

Belangrijk element bij dit overleg is de draagkracht van onze bodem. Hoe ver kunnen we gaan zonder te ver te gaan ?

In sommige gevallen zijn we al te ver gegaan. Daarom hebben we in 1992 tot een stand-still besloten. Waarschijnlijk moeten we nu in sommige gebieden de druk verminderen. Niet door vergunningen in te trekken maar door – onder meer – de slapende vergunningen niet te vernieuwen. (*Onderbreking A. Denys*)

De voorzitter : Mijnheer Denys, u krijgt het woord als de heer Quintelier daarmee kan instemmen. Maar ik stel voor dat we onze vergadering toch op min of meer ordentelijke wijze afwerken. De heer Denys heeft het woord.

De heer A. Denys : Mijn vraag is op welke wijze je een beleid kunt voeren waardoor je kunt terugkeren naar de stand-still van 1992. Ik dacht dat je dat in de praktijk alleen kon bereiken door het terugschroeven van de vergunningen. Hij beweert nu dat dit mogelijk is door vergunningen die niet gebruikt zijn. Mijnheer de minister, hierop kunt u dus wel een concreet antwoord geven. Als u dat beweert moet u ons kunnen meedelen om hoeveel vergunningen en welke capaciteit het gaat.

Minister T. Kelchtermans : Het begint met een vermoeden dat er een aantal slapende vergunningen zijn, die niet gebruikt worden of onderbenut zijn. Bijvoorbeeld iemand die een vergunning voor twaalfhonderd varkens heeft, maar die er in feite maar twee-, drie- of vierhonderd bezit. Het begint dus met een vermoeden, waarna wij opdracht geven aan de Mestbank om details te verschaffen over welke hoeveelheden het zou kunnen gaan. Men gaat akkoord met het principe : als er inderdaad op het niveau van de gemeenten een aantal vergunningen bestaan die niet gebruikt zijn, waardoor die gemeenten overgewaardeerd zijn op het vlak van de produktie, mag een deel van die overgewaardeerde produktie, die alleen volgens de

vergunning bestaat, gebruikt worden ten voordele van het familiale bedrijf. Dat is de afspraak.

De heer A. Denys : Maar in tegenstelling met wat collega Timmermans zegt, zal er dus geen behoefte bestaan om vergunningen te ontnemen aan grote bedrijven ten voordele van kleine bedrijven. Dat zal een interessant punt worden in de technische discussie. Ik hoop dat de nota van de Mestbank, waarin wordt uiteengezet hoeveel slapende vergunningen er tegenwoordig bestaan en hoeveel van die vergunningen men nodig heeft of moet ontnemen om te komen tot de situatie van 1992, spoedig verschijnt.

De voorzitter : Mijnheer Denys, de minister heeft aangekondigd dat de Mestbank dit zal inventariseren. Wij wachten op deze inventarisatie. De heer Quintelier heeft het woord.

De heer L. Quintelier : Bijzonder interessant – dat was daarnet mijn laatste woord – is het richtaspect. Wij richten ons specifiek op bepaalde gebieden waar meer natuurbehoud en bescherming van grondwater nodig is. Ik denk dat de minister daar een evenwichtige oplossing tussen de mogelijkheid van landbouw enerzijds en de mogelijkheid van natuurbehoud anderzijds voorstelt. Er is een evenwicht gevonden dat niet in strijd is met de idee van natuurontwikkeling, omdat de mogelijkheid om landbouw te bedrijven op gronden eigen aan natuurgebieden – en zo wordt er op heel wat plaatsen momenteel nog actief landbouw bedreven – blijft bestaan, zeker in functie van familiale bedrijven. Het zijn immers net de familiale bedrijven die in het verleden die natuur hebben gemaakt tot wat ze is. Daar zitten we dus op dezelfde golflengte, alhoewel we moeten weten op welke manier we daar de mogelijkheid geven. Een belangrijke vraag aan de minister en een wens van onze fractie is dat hij de uitvoeringsbesluiten zo doorzichtig mogelijk zou maken.

– *Het incident wordt gesloten om 15.50 uur.*